

Indledning

Barnets udvikling sker i samspil med omgivelserne og derfor er det den vigtigste læringskontekst relationerne. Al forskning viser, at voksen/barn og barn/barn relationen har afgørende betydning for barnets lærings- og udviklingsmuligheder.

Læring og udvikling i vuggestuen sker i langt overvejende grad på baggrund af barnets kropslige erfaringer samt erfaringer med materialer. Erfaringsdannelsen sker i samspil med andre mennesker, og dermed bliver læringsmiljøet og samspillet i de sociale relationer afgørende for barnets udvikling.

Små børn lærer gennem egne erfaringer. Erfaringer de opnår i løbet af en almindelig dag i f.eks. garderoben, på badeværelset og i spisesituationen. Små børn lærer endvidere gennem leg og i en god balance mellem børne- og vokseninitierede aktiviteter. Jo yngre barnet er understøttes udviklingen primært gennem den dyadiske opmærksomhed – gennem ”dig og mig – sammen” i den nære kontakt i f.eks. spisesituationen, på puslebordet eller i andre omsorgsfunktioner. Det lidt ældre vuggestuebarn udforsker og går på opdagelse, henter ting som det bringer tilbage til den voksne. Det vigtigste for vuggestuebarnet er samspillet med den voksne, det samspil den voksne tilbyder, og det samspil der opstår. Denne fælles opmærksomhed er grundlaget for, at barnet udvikler sit sprog og begrebsapparat, men også for at det udvikler sig i sociale relationer og for at det udvikler en god opmærksomhed.

Alsidig personlig udvikling

Tryghed er basis for barnets udvikling og læring. I vuggestuen skal der være trygge og omsorgsfulde rammer således, at børnene får gode muligheder for at udvikle sig individuelt og socialt.

Det er vigtigt at respektere det enkelte barns personlighed, at møde barnet som det er - acceptere det, forstå det og rumme dets følelser.

Barnet i gruppen skal opleve både sig selv og de andre børn som værdifulde personer. Børnenes forskellige personligheder og egenskaber er alle vigtige for fællesskabet. I vuggestuen lærer børnene, at de er en del af en større sammenhæng. Barnet skal blive bevidst om sin egen rolle i fællesskabet. De voksne viser børnene, at alle er værdifulde i fællesskabet og at alle kan bidrage til fællesskabet.

Ved at få opmærksomhed, anerkendelse, støtte og omsorg opbygges barnets selvværd.

Højt selvværd giver glæde over at være til. Det giver barnet de bedste betingelser for at indgå i relationer og støtter deres evne til at behandle andre mennesker med respekt. Jo større selvværd barnet har, jo bedre er det rustet til at møde verdenen.

Mål:

1. Børnene skal føle sig værdifulde (selvværd, selvtillid)
2. Børnene skal kunne begynde at give udtryk for egne forskelligartede følelser og de skal støttes til at opfatte/aflæse andre menneskers følelser (glæde, vrede, smerte)
3. Børnene skal vejledes, så de på sigt kan udvikle empati

Ressourcer

Vi er en personalegruppe med et stort kendskab til aldersgruppens kunnen og formåen.

Vi har kendskab til barnets følelsesliv.

Vi udøver en anerkendende pædagogik.

Vi har et øget fokus på det enkelte barn – og kan yde en ekstra indsats.
Der er stor videndeling i huset, hvor vi gør brug af hinandens viden og ressourcer.

Aktiviteter

Vi rummer barnet med de følelser det udtrykker.
Vi anerkender barnets følelser ved at vi voksne sætter ord på følelserne.
Vi stiller forskellige krav til barnet afhængig af alder.
Vi guider børnene gennem rutinerne og hverdagen.
Vi laver aktiviteter der styrker barnets forskellige kompetencer.
Vi voksne står på sidelinjen og guider og vejleder. Det gør vi ved at sætte ord på barnets handlinger og fokusere på barnets ressourcer.
Vi arbejder med selvhjulpenhed. Vi tager også her udgangspunkt i det enkelte barns ressourcer.
Som voksne er vi rollemodeller – og viser fysisk hvad der skal ske.
Vi voksne er tydelige, da tydelig kommunikation ruste børnene til at kunne aflæse andre.
Vi voksne er nærværende og til rådighed. Det skaber trygge børn som kan udvikle sig.

Umiddelbare resultater

Børn, der har en begyndende forståelse for egne og andres følelser og reaktioner.
Børn, der genkender dagligdagens rutiner.
Børn, der med voksenhjælp lærer de sociale spilleregler at kende.
Børn, der føler sig værdifulde.
Børn, der øver sig i at mestre selv – selvhjulpenhed.
Børn, der har en begyndende forståelse for hinandens forskellighed.

Langsigtede resultater

Børn, der kan sige til og fra i sociale sammenhænge.
Børn, der har ressourcer til at kunne indgå i sociale sammenhænge f.eks. lege og danne venskaber.
Børn, der kan gå forrest samt give plads til andre.
Børn, der har en begyndende empati – og kender de sociale spilleregler.
Børn, der giver plads til forskellighed.

Effekter

Unge mennesker, der føler sig værdifulde (selvværd, selvtillid, turde blive set og hørt).
Unge mennesker, der har empati – kan sætte sig i andres sted.
Unge mennesker, der er solidariske.
Unge mennesker, der er robuste og rummelige.
Unge mennesker, der kan udtrykke egne holdninger og meninger.
Unge mennesker, der kan rumme andres holdninger og meninger.

Social udvikling

Sociale kompetencer er nøglen til fællesskabet. Ved at være en del af fællesskabet oplever barnet glæden ved samspillet med andre børn. I vuggestuen har barnet muligheder for at indgå i relationer med andre mennesker - en forudsætning for at kunne agere i den komplekse verden, som barnet vokser op i.

I gennem legen udvikler børnene sociale kompetencer, som er centrale for deres udvikling. I legen afprøves og udforskes verdenen og venskaber dannes. For at kunne fungere i en gruppe er det nødvendigt, at barnet lærer at tage hensyn til og udvise respekt for andre. I mødet med andre erfarer barnet noget om sig selv og samtidig lærer barnet, hvordan dets adfærd og reaktioner virker på omverdenen.

I det sociale fællesskab i vuggestuen har børnene rig mulighed for at øve sig i at løse konflikter, forhandle og samarbejde. De skal lære, at der i fællesskabet er plads til verbalt som nonverbalt at give udtryk for, hvad de gerne vil og har lyst til, men også forstå, at andre, ligesom de selv, har behov.

Mål:

1. Børnene skal lære at indgå i relationer og støttes i at skabe venskaber
2. Børnene skal lære at forstå de sociale spilleregler i forskellige kontekster
3. Børnene skal gennem samværet med andre børn og voksne lære at begå sig i og navigere i fællesskabet

Ressourcer

Vi voksne er rollemodeller og vi viser, at vi er glade for hinanden og stedet.

Vi er tilgængelige, tilstede og meget på gulvet. Det bidrager til nærvær.

Vi har en kultur i huset som er kendetegnet ved imødekommenhed.

Vi har kendskab til målgruppen.

Vi støtter op om børnenes relationer.

Vi anerkender, hvad børnene gør – det giver en positiv afsmitning.

Vi snakker positivt – det smitter også af.

Aktiviteter

Vi støtter op om børnenes legerelationer.

Hverdagen og husets rutiner tilbyder mange forskellige sociale sammenhænge.

Vi rammesætter målrettede aktiviteter og giver plads og tid til fri leg – børnekultur og leg på egne præmisser.

Vi er et åbent hus, hvor man kan færdes, hvor man vil.

Vi støtter det enkelte barn til at indgå i fællesskabet.

Vi rammesætter målrettede aktiviteter med fokus på sociale relationer og kompetencer f.eks. hvis et barn har behov for ekstra støtte i at skabe relationer til de andre børn.

Umiddelbare resultater

Børn, der får øje på de andre børn og de muligheder det gir'.

Børn, der bidrager til og deltager i børnekulturen i huset.

Børn, der begynder at lære at acceptere andres behov.

Børn, der kan indgå i de forskellige fællesskaber som er i løbet af dagen.

Børn, der kan vente på tur – behovsudsættelse.

Langsigtede resultater

Børn, der kan indgå i relationer med børn fra de andre stuer.

Børn, der har begyndende tætte legerelationer.

Børn, der begynder at kunne afkode de sociale spilleregler i forskellige sammenhænge.

Børn, der kan begynde at løse konflikter eller forhandle.

Effekter

Unge mennesker, der har betydningsfulde relationer.

Unge mennesker, der udviser social forståelse og kan begå sig i forskellige arenaer/sammenhænge (job, skole, fritidsaktiviteter, venner).

Unge mennesker, der er sympatiske og empatiske.

Unge mennesker, der har situationsfornemmelse.

Kommunikation og sprog

Sprog er forudsætning for at udtrykke sig og kommunikere med andre. Der findes mange forskellige sprog og udtryksformer, som alle spiller en rolle i børns udviklingsproces. Der finder verbalt og non-verbalt sprog f.eks. talesprog, kropssprog og mimik.

Barnets tilegnelse af begreber og ord styrkes, når barnet får mulighed for at gøre sig konkrete og sanselige erfaringer med omverdenen. I vuggestuen støttes børnene i at give sprogligt udtryk for deres oplevelser og følelser. De voksne sætter ord på handlinger og støtter barnet i at udtrykke sig sprogligt.

Gennem samtale, sang, musik, rim, remser, ordleg, mimik og højtlesning, oplever barnet kommunikationens mange nuancer. Det er vigtigt at kende nuancerne for at kunne aflæse, forstå og indgå i relationer med andre mennesker.

Ved at understøtte sprog der omtaler og udtrykker følelser, hjælpes barnet til at forstå egne og andres følelser og reaktioner.

Mål:

1. Børnene skal lære at koble sproglyde og virkelighed sammen
2. Børnene skal tilegne sig ord og begreber
3. Børnene skal gennem rim, remser og sange inspireres til kreativ brug af sproget

Ressourcer

Vi er en personalegruppe med en stor viden om børns sprogudvikling.

Vi har to uddannede sprogvejledere.

Aktiviteter

De voksne sætter ord på handlinger.

De voksne kommenterer børnenes aktiviteter i stedet for at stille spørgsmål.

De voksne tilstræber 5 turtagninger i dialog med børnene.

De voksne giver børnene tid til at producere et svar.

De voksne nuancerer børnenes ordforråd ved at præsentere nye ord og forklare dem.

Børnene støttes i at give sprogligt udtryk for oplevelser og følelser.

Vi synger og laver rim og remser.

Vi læser højt og laver dialogisk læsning.

Vi laver ordlege, fjoller med sproget og er tydelige i vores mimik.

Vi bruger tegn-til-tale og fagter.

Umiddelbare resultater

Børn, der har et nuanceret ordforråd.

Børn, der har begyndende forståelse for egne og andres følelser og reaktioner.

Børn, der oplever kommunikationens mange nuancer.

Langsigtede resultater

Børn, der ligger i generel indsats i sprogvurdering.

Børn, der kan aflæse, forstå og indgå i relationer.

Børn, der kan indgå i en længere dialog.

Effekter

Unge mennesker, der har en god læseudvikling som 16-årig.

Unge mennesker, der er i stand til at tage en uddannelse.

Unge mennesker, der får et job.

Krop, sanser og bevægelse

Ved at styrke børnenes udvikling af motoriske færdigheder, udholdenhed og bevægelighed, styrkes også deres forudsætninger for generelt at udvikle sig. I vuggestuen er der mange rammer og mangfoldige muligheder for at udfordre børnene til at bevæge sig.

Ved at bruge sin krop og være kendt med sin krops muligheder og formåen, får barnet selvtillid og lyst til at udforske verdenen.

I vuggestuen har måltidet høj prioritet. Her serveres hver dag et sundt, varieret og ernæringsrigtigt måltid. Måltidet skal være en sanseoplevelse for barnet – her opleves gennem syn, duft og smag. At lære sunde madvaner er et vigtigt element i dagligdagen i vuggestuen.

Mål:

1. Børnene skal opleve glæden ved at spise sundt og varieret
2. Børnene skal opleve glæde ved at bevæge sig og dermed styrkes i motoriske færdigheder
3. Børnene skal støttes i at være selvhjulpne og opleve tilfredsstillelsen ved at mestre selv

Ressourcer

Vi har et motorisk udfordrende inde- og udemiljø.

Vi har en stor opdateret viden inden for børns motoriske udvikling.

Vi har uddannet motorikvejleder og motorikassistent.

Vi voksne og de større børn er rollemodeller.

Vi har et budget, der muliggør indkøb til motorisk udfoldelse.

Vi har et kosttilbud, der omfatter både morgenmad og frokost.

Vi har Carsten, en dygtig køkkenleder, der laver sund, varieret kost og han introducerer til stadighed nye madvarer.

Aktiviteter

Krop og bevægelse

Vi skaber løbende nye udfordringer i vores inde/udemiljøer.

Vi giver det enkelte barn god tid til afprøvelse, øvelse og udfordringer.

Vi støtter barnets nye tiltag.

Vi laver aktiviteter med fokus på både fin- og grovmotorik.

Vi laver aldersintegrerede motoriske aktiviteter, hvor alle kan deltage på eget niveau (inklusion).

Vi opfordrer til og støtter motoriske lege børnene imellem.

Vi opfordrer og giver god tid til, at børnene øver sig i selvhjulpenhed.
Vi krammer, kildrer, ”slåsser”, aer, synger fagtesange om ansigt og krop, masserer osv
Vi opfordrer til toiletbesøg (skærper kropsfornemmelsen).

Umiddelbare resultater

Krop og bevægelse

Børn, der er glade for at bevæge sig.

Børn, der øver og finpudser motoriske færdigheder og udfordrer sig selv med nye, så de er i stadig motorisk udvikling.

Børn, der viser interesse for kroppen, dens formåen og funktion samt benævnelsen af de enkelte lemmer.

Børn, der hele tiden opnår stadig større stabilitet og muskelstyrke.

Børn, der finder glæde ved motoriske lege med andre børn.

Børn, der viser interesse for toiletbesøg.

Langsigtede resultater

Krop og bevægelse

Børn, der er glade for at bevæge sig, både selv og sammen med andre.

Børn, hvis motorik er alderssvarende og i stadig udvikling.

Børn, der er i stand til at lege alderssvarende motoriske lege med jævnaldrende.

Børn, der oplever glæde og tilfredshed ved at mestre selv.

Børn, der har viden om egen krops formåen, køn og forskellighed fra det andet køn.

Børn, der er renlige.

Effekter

Krop og bevægelse

Unge mennesker, der er glade for at bevæge sig, både alene og med andre.

Unge mennesker, der viser glæde og tilfredshed med egen krop og har det godt i den.

Unge mennesker med en god udviklet kropsbevidsthed og kropsfornemmelse.

Unge mennesker, der, via indsigt og viden, kan tage vare på egen krop og være i stand til at ændre og justere.

Aktiviteter

Kost

Vi forbereder børnene positivt på måltidet – ”Nu skal vi ha Carstenmad!” eller synger ”Carstenmadsangen”.

Vi har gode ritualer i forb. med måltidet: vasker hænder inden, synger mens vi venter. Under måltidet tilstræber vi en god stemning. Stort og småt bliver vendt på enten et barn eller en voksens initiativ. Vi giver god tid og venter på hinanden, bliver siddende til flertallet er færdig. Efter måltidet får børnene klude til mund og hænder.

Vi taler med børnene om råvarerne i maden. De opfordres til at smage på al slags mad på tallerkenen. Vi voksne er rollemodeller og der er fokus på den gode stemning.

Vi gør børnene opmærksomme på fællesskabet både til frokost og eftermiddagsmad – synger om de enkelte, lader et barn dele madpakker ud, snakker om hvem, der mangler osv.

Vi taler om mæt kontra sulten – at vi bliver tilfredse i maven, når sulten stilles. De mindste hjælper vi med at forstå f. eks et sultbehov ved at sætte ord på, opfylde behovet og efterfølgende igen sætte ord på mæthedsfølelsen.

Carsten kommer rundt på stuerne for at høre hvordan maden modtages.

Umiddelbare resultater

Kost

Børn med glædelige forventninger til måltiderne.

Børn, der viser interesse for og lyst til mad og viser tilfredshed ved at få det.

Børn, der har madmod dvs. lyst til at smage nye råvarer.

Børn, der viser interesse for fællesskabet ved måltiderne.

Langsigtede resultater

Kost

Børn, der har smagt et bredt udvalg af fødevarer.

Børn, der har lyst til og mod på at smage nyt.

Børn, der kan mærke sult og vide at mad tilfredsstiller behovet.

Børn, der sætter pris på fællesskabet under måltidet, føler sig godt tilpas og er deltagende.

Effekter

Kost

Unge mennesker, der har et sundt og naturligt forhold til mad.

Unge mennesker med gode og sunde spisevaner og en bevidsthed om madvarers effekt på kroppen.

Unge mennesker, der har en bevidsthed om madvarernes produktionsmåder og dermed konsekvenser for både naturen og kroppen.

Unge mennesker, der værdsætter et måltid som et samlingspunkt for et fællesskab.

Natur, udeliv og science

Naturen pirrer nysgerrigheden og giver mulighed for mange forskellige oplevelser. I vuggestuen arbejder vi hen imod at børnene udvikler respekt og forståelse for naturen, så de kan opleve glæden ved at være i naturen.

Naturen giver oplevelser som hurtigt forplanter sig til børnene rent følelsesmæssigt. Årstidernes skift giver inspiration og stof til nye lege og naturens variation formår at stimulere alle sanser. Udemiljøet byder på andre muligheder for børnene, end dem de får indendørs. Udemiljøet kan opfylde barnets behov for sansemæssig stimulation. Der findes kræfter der udfordrer og inspirerer børnene: vinden, solen, torden, regnen og hvordan naturen skifter i takt med årstiderne.

Vi arbejder med science aktiviteter der passer til børns umiddelbare tilgang til verden; De undrer sig, de er nysgerrige og de stiller spørgsmål. Vi arbejder efter den undersøgende tilgang med voksne der er opmærksomme på børnenes nysgerrighed og som selv er nysgerrige og stiller reflekserive spørgsmål i børnehøjde.

Mål:

1. Børnene skal lære at være ude i alt slags vejr.

2. Børnene skal lære at passe på naturen
3. Børnene skal lære at forholde sig eksperimenterende og nysgerrige til omgivelserne både ude og inde.

Ressourcer

Vi har en legeplads med forskellige muligheder.

Vi er en personalegruppe med interesse for og nysgerrighed for naturen og sciencebegrebet.

Vi har den rigtige påklædning (flyverdragt, termo, regntøj).

Vi har bøger og remedier til undersøgelse af naturen.

Vi har remedier som understøtter børnenes eksperimenterende tilgang til omgivelserne.

Vi har en fælles forståelse af science for vuggestuebørn.

Aktiviteter

Vi er på legepladsen i alt slags vejr.

Om sommeren dyrker vi grøntsager, frugt og blomster.

På legepladsen har vi træstammer, som vi triller rundt. Vi undersøger, hvilke dyr der gemmer sig under barken.

Vi har bøger og remedier til at undersøge naturen.

Vi har remedier både på legepladsen og indenfor som understøtter børnenes eksperimenterende tilgang til omgivelserne.

Vi har plancher på legepladsen der giver børnene sanse-handlemæssige oplevelser.

Vi giver børnene sansemæssige oplevelser i naturen.

Vi voksne er nysgerrige på, hvad børnene er optaget af. Vi giver plads, følger op og er i børnehøjde. Børnene oplever, at naturen er større end én selv – ydmyghed.

Vi voksne lægger op til samtaler, som udfordrer børnenes nysgerrighed og svar.

Vi arbejder med matematisk opmærksomhed i dagens rutiner f.eks. til måltidet og når vi arbejder med selvhjulpenhed.

Vi laver undersøgelsesbaseret aktiviteter, hvor vi sammen undrer os, er nysgerrige og stiller spørgsmål.

Umiddelbare resultater

Børn, der har lyst til at være ude.

Børn, der kan lide at være i naturen.

Børn, der viser begyndende respekt for naturen.

Børn, der er nysgerrige og eksperimenterende.

Børn, der er fulde af fantastiske spørgsmål.

Langsigtede resultater

Børn, der har glæde og nysgerrighed ved udeliv og naturen.

Børn, der kan passe på naturen.

Børn, der har en forståelse af at færdes i naturen.

Børn, der undrer sig, er nysgerrige og stiller spørgsmål.

Børn, der observerer, undersøger, eksperimenterer og udforsker, når forståelsen af verden skal udbygges.

Effekter

Unge mennesker, der har en glæde og nysgerrighed ved udeliv.

Unge mennesker, der har en holistisk tilgang til naturen med respekt og forståelse for naturens sammenhænge og bæredygtighed.

Unge mennesker, der har et kendskab til naturens mangfoldighed og hvilke muligheder den byder på.

Unge mennesker, der har interesse i det naturvidenskabelige område.

Kultur, æstetik og fællesskab

Barnets opfattelse af verden, andre mennesker og dets egne muligheder og potentialer udvikles og styrkes i mødet med et bredt spekter af kulturelle udtryksformer.

Kulturelle udtryksformer er ikke kun kunstneriske og kreative, men også den måde vi omgås hinanden på.

I vuggestuen introduceres børnene til mangfoldige udtryksformer som musik, sang, maling, model-lervoks, besøg på kunstmuseum, naturen, mad m.v. Alt sammen noget der er med til at pirre og udfordre børnenes nysgerrighed.

Vi lægger også stor vægt på den etiske dimension i kulturelle udtryksformer og værdier. Dvs. den måde hvorpå man møder sin omverden og hvordan omverdenen møder den enkelte - altså omgangsformer, traditioner, værdier og normer.

Mål:

1. Børnene skal lære om vuggestuens og årets traditioner; fastelavn, jul, bedsteforældredag, fællespisning, festlig fredag og temauger
2. Børnene skal tilbydes muligheder for at udfolde sig kreativt. Gennem glæden ved at skabe, styrkes deres kendskab til kulturelle udtryksformer og værdier
3. Børnene skal inspireres til nysgerrighed overfor mangfoldigheder og udvikle respekt for andre kulturer og værdier

Ressourcer

Vi er en personalegruppe som til stadighed forholder os til og debatterer begreber som demokrati, moral og etik.

Vi er bevidste om vuggestuens og den omgivende kultur. Børnene præsenteres for mange forskellige kulturelle udtryk.

Vi er voksne som kan lide at udfolde os kreativt.

Aktiviteter

Vi laver kreative aktiviteter.

Vi har forskellige traditioner i løbet af året.

Vi synger, laver sanglege, laver rim og remser.

Vi voksne er rollemodeller. Vi er anerkendende, respektfulde og kreative.

Umiddelbare resultater

Børn, der har lyst til at kommunikere med omverdenen.

Børn, der har spirende respekt og empati for andre.

Børn, der har lyst til kreative aktiviteter og oplevelser.

Børn, der viser interesse for og er opmærksomme på omgivelserne.

Langsigtede resultater

Børn, der har respekt og forståelse for forskelligheder.

Børn, der har lyst til at udfolde sig kreativt.

Børn, der har oplevet forskellige traditioner i vuggestuen.

Børn, der har opnået færdigheder, så de har mulighed for at udtrykke sig på forskellige måder.

Effekter

Unge mennesker med respekt for og viden om forskellige kulturer, menneskers forskellighed og traditioner.

Unge mennesker, der har kendskab til og værdsætter demokratiske værdier - herunder valg/ansvar.

Unge mennesker, der har lyst og mod til at ytre sig.

Unge mennesker, der er i stand til at tænke og udfolde sig kreativt.

Unge mennesker, der er i stand til at træffe beslutninger ud fra etiske overvejelser.